

جمعیت و محیط زیست

منوچهر لرنی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

سرشناسه	لرني، منوچهر ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پديدآور	جمعيت و محيط زيست / منوچهر لرنی
مشخصات نشر	تهران: هورمزد، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهري	۲۱۳ ص.: جدول.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۳۶۱-۷۱-۱
وضعيت فهرست نویسی	فبا
يادداشت	کتابنامه.
موضوع	جمعيت -- تأثير بر محيط زيست
موضوع	جمعيت -- ايران -- تحول و تغيير
رده بندی کنگره	۸۱۳۸۹ ج ۴ / ۲۱۵ / ۴۹ HB۸۴۹
رده بندی دیویی	۳۰۴/۶
شماره کتابخانه	۵۶۶۲۶۲۲

جمعيت و محيط زيست

منوچهر لرنی (عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی)

ویراستار: حسين مصلحتی

طراح جلد: نازنین لرنی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۳

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۶۱-۷۱-۱

نشانی: میدان انقلاب، خ کارگر جنوبی، خ لبافی نژاد غربی، بن بست سیمین، پ ۲،

واحد ۸، تلفن: ۶۶۹۰۱۷۹۴ و ۶۶۴۲۱۰۲۹

حق چاپ این اثر، برای انتشارات محفوظ است.

فهرست مطالب

۹		مه
		بخش اول، جمعیت
۱۹		جل اول، جمعیت و شاخص های آن
۱۹		تعریف و تعادل جمعیت
۲۰		ویژگی ها و شاخص های جمعیت
۲۱		۱. تعداد جمعیت
۲۴		۲. توزیع جمعیت
۲۵		۳. ساخت جمعیت
۳۱		فصل دوم، نگاهی به رشد و تحول جمعیت و ویژگی های آن
۳۱		تعاریف و تفاسیر رشد و تحول جمعیت
۴۳		ویژگی های مربوط به رشد، تغییر و تحول جمعیت
۴۴		۱. سطح باروری
۴۵		۲. سطح مرگ و میر
۴۹		۳. مهاجرت
۵۵		فصل سوم، بررسی سیر تحولی جمعیت در ایران و جهان
۵۵		گفتاری پیرامون روند کلی تحول جمعیت در جهان
۵۵		الف. روند تغییرات جمعیت جهان از گذشته تا امروز
۶۱		ب. بررسی میزان رشد جمعیت و تغییرات جهان
۶۴		نگرشی آماری بر روند تحول جمعیت در جهان
۶۹		چشم اندازی به روند کلی تحول جمعیت ایران
۷۶		نگرشی آماری بر سیر تحولی جمعیت در ایران

۸۳	فصل چهارم، تحول جمعیتی و پیامدهای آن
۸۳	جمعیت و منابع
۸۶	جمعیت و اشتغال
۹۰	جمعیت و مسکن
۹۴	جمعیت و غذا
۹۶	جمعیت و انرژی
۹۷	جمعیت و آموزش
۹۹	جمعیت و توسعه
	بخش دوم، محیط زیست
۱۰۵	فصل اول، بزرگراه و فضا، محیط زیست
۱۰۵	معنا و مفهوم محیط زیست
۱۰۸	تعریف و تبیین محیط زیست
۱۱۱	حوزه‌های مطالعاتی محیط زیست
۱۱۵	فصل دوم، اهداف و اقسام محیط زیست
۱۱۵	اقسام محیط زیست
۱۱۵	۱. محیط زیست طبیعی
۱۱۷	۲. محیط مصنوعی (محیط زیست انسانی)
۱۱۸	۳. محیط زیست اجتماعی
۱۱۹	اهداف محیط زیست
۱۲۳	فصل سوم، بررسی خصایص و مفاهیم حقوق محیط زیست
۱۲۳	خصایص حقوق محیط زیست
۱۲۸	نگاهی به برخی مفاهیم مرتبط با حقوق محیط زیست
۱۲۹	۱. تبیین مفهوم «طبیعت»:
۱۳۰	۲. بررسی مفاهیم «اکولوژی» و «اکوسیستم»:
۱۳۴	۳. بررسی و تبیین مفهوم «زندگی»:
۱۳۴	۴. بررسی و تبیین مفهوم «میراث»:

فصل چهارم، نگاهی به حقوق محیط زیست و جایگاه آن در ایران.....	۱۳۷
بررسی جایگاه حقوق محیط زیست:.....	۱۳۷
گذری بر تاریخچه ی محیط زیست در ایران.....	۱۳۹
بخش سوم، رابطه ی بین جمعیت و محیط زیست	
فصل اول، رابطه ی جمعیت و کیفیت محیط زیست.....	۱۴۳
بررسی آثار تخریبی رشد و افزایش جمعیت بر منابع زیستی.....	۱۴۳
جمعیت و انهدام و تخریب جنگل ها.....	۱۴۴
۲. جمعیت و انهدام و تخریب مراتع.....	۱۴۹
جمعیت و انهدام تنوع زیستی.....	۱۵۳
۴. جمعیت و انهدام منابع ژنتیکی.....	۱۵۵
۵. جمعیت و تخریب فضای سبز.....	۱۵۶
۶. جمعیت و تولید.....	۱۵۶
۷. جمعیت و ایجاد جنگل ها.....	۱۵۸
بررسی چالش های رشد جمعیت و آثار آن بر محیط زیست.....	۱۵۹
۱. رشد جمعیت و شهرنشینی و آثار آن بر محیط زیست.....	۱۵۹
۲. رشد جمعیت و تغذیه و آثار آن بر محیط زیست.....	۱۶۰
۳. رشد جمعیت و بحران مسکن و آثار آن بر محیط زیست.....	۱۶۱
۴. رشد جمعیت و بیکاری و آثار آن بر محیط زیست.....	۱۶۲
۵. رشد جمعیت و معضل عدم رعایت بهداشت عمومی و آثار آن بر محیط زیست.....	۱۶۲
۶. رشد جمعیت و فقر و آثار آن بر محیط زیست.....	۱۶۳
فصل دوم، نگاهی دیگر به چالش ها و مشکلات زیست محیطی ناشی از افزایش جمعیت.....	۱۶۵
گذری بر آلودگی های زیست محیطی ناشی از رشد جمعیت.....	۱۶۵
الف. آلودگی هوا و پیامدهای زیست محیطی آن.....	۱۷۱
۱. انواع آلاینده های هوا.....	۱۷۳
۲. پیامدهای زیست محیطی آلودگی هوا برای انسان.....	۱۷۵
۳. آثار آلودگی هوا بر حیوانات.....	۱۷۶
۴. آثار و پیامدهای زیست محیطی آلودگی هوا برای گیاهان.....	۱۷۷
۵. خسارات اقتصادی ناشی از پیامدهای زیست محیطی آلودگی هوا.....	۱۷۷

۱۷۸	۶. آلودگی هوا و تلاش برای پیشگیری و یا کنترل آن در ایران و جهان
۱۷۹	ب. نگاهی به آلودگی آب ناشی از جمعیت و پیامدهای زیست محیطی
۱۸۲	پ. نگاهی به آلودگی خاک ناشی از رشد جمعیت و پیامدهای زیست محیطی آن
۱۸۴	آلودگی خاک در سطح جهان
۱۸۷	آلودگی خاک در ایران
۱۹۰	د. نگاهی به آلودگی صوتی ناشی از رشد جمعیت و پیامدهای زیست محیطی آن
۱۹۱	۱. آلودگی صوتی یا نوفه
۱۹۲	۲. آلودگی صوتی
۱۹۴	۳. آلودگی صوتی و پیامدهای آلودگی صوتی
۱۹۵	۴. نگاهی به تلاش در ایران و تلاش در جهت پیشگیری و کنترل آن
۱۹۹	ث. نگاهی به آلودگی‌های شیمیایی و هسته‌ای و پیامدهای زیست محیطی آن
۲۰۰	۱. آلودگی‌های شیمیایی
۲۰۲	۲. آلودگی‌های هسته‌ای
۲۰۶	گذری بر سایر معضلات زیست محیطی
۲۰۶	الف. تخریب زیستگاه‌ها و شکار بیرونی و از گونه‌های حیات وحش
۲۲۲	ب. نگاهی گذرا به مهمترین مشکلات زیست محیطی
۲۲۲	۱. نابودی جنگل‌ها و مراتع و انهدام پوشش گیاهی
۲۲۶	۲. آلاینده‌ها
۲۳۰	۳. مشکلات ترافیکی
۲۳۰	۴. نابودی تالاب‌ها
۲۳۱	فصل سوم، راهکارهای مقابله با مسائل زیست محیطی ناشی از رشد جمعیت
۲۳۱	حمایت کبفری از محیط زیست
۲۳۴	استفاده از سیاست‌های جمعیتی در جهت برنامه‌ریزی توسعه‌ی محیط زیست
۲۳۷	توجه به سایر توصیه‌ها و راهکارهای زیست محیطی
۲۴۷	کتابنامه (منابع و مأخذ)

در دهان معاصر، مجموعه ادبیاتی که به تشریح رشد شتابان جمعیت و شرایط محیط زیست و مسائل مربوط به آن پردازد چندان کافی و جامع نمی باشند. امروزه رشد جمعیت، فشار مضاعفی را بر سیستم های حیات بخش محیط زیست از جمله منابع طبیعی وارد کرده و باعث کاهش استانداردهای زندگی میلیون ها نفر در سطح جهان شده است. از سوی دیگر، فشار روزافزون جمعیت باعث مهاجرت روستاییان به شهرها و همچنین از کم کاری به کشور می شود که این مسأله نیز به نوبه ی خود موجب شعله ور شدن اختلافات قومی، نژادی و دینی، مذهبی در جوامع مختلف گردیده است.

با عنایت بدین موضوع، یکی از عده های تدوین این کتاب، همانا ارتقای دانش و آگاهی مردم و صاحب نظران مسائل جمعیتی و زیست محیطی و جلب مشارکت آنان و نهادینه کردن اندیشه ی ضرورت تدوین منابع طبیعی از جمله جنگل ها، مراتع و آب ها و... می باشد. این اهداف و مقاصد به اشکال و جنبه های مختلف در کتاب حاضر، مورد تأیید و تأکید قرار گرفته است. برای این منبأ، ما در اثر حاضر، طی طرح مباحثی، به نکاتی تأکید کرده ایم که به آن موارد را می توان برآیندی از دیدگاه های جدید یا حداقل نشانه ای از جهت گیری نوینی دانست که رعایت آن ها در موضوع جمعیت و محیط زیست، از الزامات اساسی ما متأسفانه چه در خصوص محیط زیست و چه در مورد مسائل جمعیتی، پنداران به دنبال جهت گیری درست، تحلیل منطقی و یافته های موجه ای نبوده ایم. در صورتی که تحقق اندیشه ی حفاظت و حمایت از محیط زیست و پرداختن به مفهوم

سیاست جمعیتی و اصول و تدابیر آن، در گرو توجهی بیشتر به مبانی و منابع محیط زیست و سیاست‌های جمعیتی و تلاش بیشتر و کوشش گسترده‌تری جهت تحقق و اجرای اهداف محیط زیست و اصلاح کیفی جمعیت است.

آنچه مسلم است اینکه در مقوله‌ی جمعیت و محیط زیست، نباید تنها به دنبال عوامل مستقیم تأثیرگذار باشیم، زیرا برخی عوامل غیر مستقیم نیز وجود دارند که میزان قش آن‌ها در بهبود یا تخریب محیط زیست و گسترش یا توقف سیاست‌های کنترل جمعیت، بسیار زیاد است.

امروزه گریزی از پذیرش این واقعیت نیست که ما بدون سعی و تلاش بیشتر و مستعدتری در زمینه‌ی مسائل حقوقی، اجتماعی و فرهنگی؛ قادر نخواهیم بود آنچه را که به عنوان اهداف آیندگان در نزد خود داریم به صورتی مناسب و معقول به آنان تحویل دهیم. البته نباید آنچه را که در خلال چند دهه‌ی اخیر در جهت حمایت و حفاظت و مدیریت از منابع محیط زیست و تدوین سیاست جمعیتی مدون، انجام شده و در مجموع، نتایج خوب و امیدبخشی را نیز به همراه داشته است، نادیده گرفته و به آن بی‌توجهی نماییم.

با وجود این فعالیت‌ها و حمایت‌ها، اما کارهای ما با پرسش‌های مهم و متعددی در خصوص سیاست جمعیتی و مدیریت محیط زیست، مواجه هستیم که شاید اصلی‌ترین چنین سؤالاتی، این باشد که: به راستی چرا به رغم کارهای انجام شده، باز هم مجموعه گزارش‌ها و نظریات مطرح شده در جامعه‌ی ما پیرامون مسائل جمعیتی و منابع زیست محیطی، اغلب حکایت از بی‌توجهی جمعیت، بازگشت به عقب، تخریب، نابودی، عدم موفقیت در حفاظت و مدیریت و بی‌توجهی به منابع زیست محیطی دارد؟

واقعیت آن است که در خلال این چند دهه‌ی اخیر، که از اهداف کمی و کیفی‌های عملی کنترل جمعیت و نیز از بحث ملی شدن منابع زیست محیطی، مدتهاست؛ انواع و اشکال متفاوتی از اهداف، سیاست‌ها، انتخاب راهبردها و اتخاذ راهکارها حسب موقعیت‌های زمانی و مکانی جهت حذف یا ارائه‌ی سیاست‌های جمعیتی و تنظیم خانواده و حفاظت از منابع زیست محیطی و حقوق محیط زیست کشور مطرح

گردیده و در طی زمان، در آن‌ها تغییر و تحولاتی بوجود آمده است. البته به یقین این وضعیت، تنها خاص کشور ما نبوده، بلکه همزمان با تغییر نگرش و طرح مسائل نوین در سطح کشور یا جهان و متأثر از تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و...، تحولاتی نیز در مقولات مربوط به مسائل جمعیتی و محیط زیست به وقوع پیوسته است. به هر حال در خلال این سال‌ها، کشور ما چون بسیاری از کشورهای جهان، در مقوله‌ی منابع و مبانی حقوقی محیط زیست و سیاست‌های جمعیتی، با موانع و چالش‌های بسیاری مواجه بوده است. به عنوان مثال در خصوص محیط زیست، با برآیند اساسی، یکی تهدید رویشگاه‌های جنگلی و مرتعی از طریق کاهش سطح و دیگری تغییر در کیفیت تنوع زیستی و کاهش گونه‌های حیات وحش و بروز ناهنجاری در جمعیت اکولوژیک روبه‌رو بوده است که بالطبع ادامه‌ی این روند و وجود سایر بالذات‌های زیست محیطی می‌توانند پایداری و حفظ محیط زیست و تحقق توسعه‌ی پایدار را در کشور را در معرض تهدید و مخاطره قرار دهند.

با عنایت بدین مباحث، شاید مسیر راهکار برای برون رفت از این شرایط، همانا توجه به مسأله‌ی جمعیت و مسائل جمعیتی، فرهنگی و اجتماعی محیط زیست است. هر صاحب نظری اگر چنین کند که دیگر رشد جمعیت و حفاظت از محیط زیست، مسائلی قابل اعتنا نیست باید کتاب حاضر را بخواند تا واقعیات را دریابد. به رغم روندهای امیدوارکننده‌ای که در زمینه‌ی رشد جمعیت پدیدار شده و برای جلوگیری از تخریب و نابودی محیط زیست کشور پذیرفته، لزوم تثبیت جمعیت و حفاظت از محیط زیست؛ اکنون بیش از هر زمانه‌ی سرافروخت دارد. اما آنچه در این میان، قابل توجه است اینکه موضوع کاهش جمعیت و حفاظت، حراست و مدیریت بهینه‌ی منابع زیست محیطی، موضوعی «بخشی» و «انحصاری» و «تعریف شده» در قالب وظایف یک سازمان مشخص اداری مثل سازمان حفاظت محیط زیست کشور و حتی فراتر از آن نیست.

چراکه به عنوان مثال، مدیریت در عرصه‌ی منابع زیست محیطی، مستلزم اقداماتی همه جانبه و فراگیر است و زمانی انجام و اجرای آن تحقق می‌یابد که هریک از

بخش‌های درگیر؛ با صداقت، سلامت، اعتقاد، باور و ایمان به وظایف خود عمل نمایند.

در همین راستا، شایسته است که همه‌ی آحاد و اقشار مختلف جامعه، برای حل مسائل جمعیتی و معضلات و مشکلات زیست محیطی ناشی از افزایش جمعیت، تلاش کنند و محیط زیست خود را از این شرایط بحرانی نجات بخشند. آنچه آشکار است تخریب و آلودگی محیط زیست و منابع طبیعی کشور و از بین رفتن تنگه‌های جانوران و انقراض گونه‌های با ارزش جنگلی، مرتعی و جانوری، ناشی از عمل‌برد نادرست و نامعقول بشر است. امروزه رشد جمعیت نه تنها تقاضای بسیاری را در مقابل دولت‌ها، قرار داده و توسعه‌ی اقتصادی- اجتماعی را مختل کرده است بلکه طبیعت و محیط زیست را نیز تخریب نموده و از این طریق بنیان زندگی بشر و توسعه را آسیب رسیده است. رشد جمعیت، در واقع یکی از عوامل اصلی نابودی جنگل‌ها و مراتع، بی‌کفایتی بهره‌های آب زیرزمینی، نابودی گونه‌های زیستی و آلودگی هوا، غذا و آب سده، آلودگی اکوسیستم‌های کوهی زمین را در معرض تهدید جدی قرار داده است. بر همین پایه تخریب منابع طبیعی و آلودگی محیط زیست، توان جوامع برای تولید را کاهش داده و این تخریب نوبه‌ی خود ناکامی جوامع را در برآوردن نیازهای جمعیت فزاینده‌ای که مورد عامل این تخریب می‌باشد، تشدید نموده است.

اکنون این يك واقعیت مسلم است که بدون داشتن سیاست جمعیتی دقیق و مشخص، هیچ‌گونه توسعه‌ای و نیز هیچ‌گونه پایداری محیط زیستی را نمی‌توان برای کشورها، متصور شد. همان‌گونه که هر کشور برای خود، سیاست اقتصادی و سیاست خارجی معینی دارد که بر اساس منافع ملی آن تنظیم می‌شود، برای سیاست جمعیتی معینی نیز داشته باشد که بر مبنای امکانات مادی، موجودی منابع زیست محیطی و سطح رفاه مردم آن، طرح‌ریزی می‌شود. طراحی و ترسیم چنین سیاستی باید بر ظرفیت نگهداشت ملی هر کشور، مبتنی باشد که عبارت است از: تعداد افرادی که هر کشور، با توجه به منابع طبیعی و ذخایر منابع آب خود و نیز با عنایت به کل ثروت و درآمد ناخالص و سطح رفاه کشور، قادر است به‌طور پایدار و بدون آسیب

زدن به محیط زیست، نگهداری کند.

پس لازم است به منظور کوشش در راه حفاظت از حقوق محیط زیست و برای حفظ طبیعت از خسارات طبیعی و بشری، هم پیمان شد. باید نسبت به اتخاذ يك سیاست جمعیتی اصولی و حفظ و حراست از محیط زیست و منابع طبیعی، التزام عملی داشت و هرگونه تخریب جنگل، شکار و صید بی رویه و غیرمجاز و سایر تخلفات زیست محیطی را به مسئولان و متولیان حفاظت محیط زیست، اطلاع داد. علاوه بر اینها، ضرورت دارد که در مورد دفع بهداشتی و اصولی زباله ها چه در شهرها و روستاها و جلوگیری از هدایت پساب و فاضلاب خانگی یا تجاری به معابر و کوچه ها،

اقدام عاجل صورت گیرد. باید توجه داشت که اگر قرار است بدین باور برسیم که انسان سالم داشته باشیم، نخست باید به این پرسش پاسخ دهیم که: انسان سالم در کجا باید زندگی کند؟ پاسخ روشن است: انسانی که در «محیط زیست سالم» زندگی کند. امروزه چنانکه پیش از این نیز بیان شد موضوع رشد جمعیت و بالطبع شرایط زیست محیطی کشور، بحرانی است. از این رو، برای سلامتی انسان ها و سایر موجودات، وظیفه داریم که مردم و صاحب نظران را با سوی هم درك بیشتر موضوع، هدایت کنیم.

لذا ما نیز در این کتاب، سعی کرده ایم که در ارتباط با مسائل جمعیتی و زیست محیطی و ارتباط دوسویه جمعیت و محیط زیست، وی دو موضوع، بیشتر توجه و تأکید داشته باشیم: نخست اینکه وظیفه و مسئولیت متولیان مسائل جمعیتی و مدیران محیط زیست، بیشتر مورد توجه قرار گیرد و باور و فرهنگ کنترل جمعیت و تنظیم خانواده و نیز باورهای زیست محیطی مردم را تقویت کنیم. چرا که در نگاه مدیریت امور جمعیتی و مدیریت بهینه ی منابع زیست محیطی، بهترین راه رسیدن به اهداف و مبانی حقوقی محیط زیست، همانا سهیم کردن مردم در تغییر فرهنگ زیست محیطی و سیاست جمعیتی است. به بیان دیگر، هدف از نگارش و تدوین این کتاب، مشارکت دادن و سهیم شدن در امور جمعیتی و زیست محیطی است. بر همین اساس، باید با سرعت هرچه تمامتر، با اتخاذ راهکارهایی مناسب به مقابله یا پیشگیری از مسائل و چالش های زیست محیطی و جمعیتی برخاست و

عوامل بروز بحران افزایش جمعیت و پیامدهای مخرب زیست محیطی آن را پس از شناخت، کنترل کرد و بالطبع از بین برد تا بتوان همانند گذشته از محیط زیست سالم و مطلوب برخوردار شد.

کتاب حاضر تأثیر رشد جمعیت را بر محیط زیست و منابع طبیعی، مورد بررسی قرار می‌دهد تا بلکه همگان به‌ویژه فرهیختگان جامعه و تصمیم‌گیران سیاسی را متوجهی من امر نماید که: رشد جمعیت نه تنها موجب کمبود و گرانی شدید مواد غذایی می‌شود بلکه از طریق تخریب محیط زیست و منابع طبیعی، موجب تخریب بنیادهای اقتصادی جوامع خواهد گردید و به نابسامانی‌های اجتماعی خواهد انجامید.

در بخش و فصل مختلف کتاب، اثر رشد جمعیت بر منابع و پدیده‌های گوناگون، به‌طور موجز و برپایه بررسی آمار و نمودارهای دقیق، مورد بررسی قرار گرفته و تصویر روشن و دقیقی از عوارض این رشد، ارائه شده است که بی‌شک می‌تواند برای دانشجویان و پژوهشگران و در مقام مددکاران به مسائل جمعیتی و زیست محیطی، مفید و مؤثر واقع شود. در بخش انتهایی کتاب نیز، نتیجه‌گیری‌هایی به عمل آمده که توجه به آن‌ها می‌تواند ما را در ترسیم سیاست جمعیتی مناسب و منطبق با واقعیات کشور، یاری دهد.

پس با عنایت بدین مطالب، ما در کتاب حاضر در واقع تأکیدمان بر این است که نه تنها نباید از تدوین یک سیاست جمعیتی منسجم و منسجم برای کشورمان، غافل بود بلکه لازم است از محیط زیست در برابر اثر رشد جمعیت و بحرانیت‌های آلاینده و مخرب بشر حمایت کرد و نیز باید تا آنجا که امکان دارد از وقوع عوارض تهدید کننده و آلودگی‌های مختلف ممانعت کرد. ضرورت دارد که مسیر امیدوارکننده‌تری برای رشد جمعیت، ایجاد شود و جمعیت در اثر سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی هوشمندانه و انسانی تثبیت گردد. امید آنکه همه و همه به‌ویژه مسئولان و مسئولان امر، بحران جمعیت و چالش‌های زیست محیطی فراوری کشور را جدی پندارند و با مهار برنامه‌ریزی شده‌ی رشد جمعیت و افزایش سطح آگاهی‌ها به سوی ثبات حرکت کنند. باید توجه داشت و خاطر نشان نمود که اگر می‌خواهیم از برخورد با عوارض رشد

جمعیت، ناتوان نمائیم و پیوسته، دستاوردهای ما در همه‌ی زمینه‌ها از دست نروند، باید در مسیر کاهش جمعیت و حفظ و پایداری محیط زیست، گام برداشت. در غیر این صورت، ظرف ۱۵ سال آینده و براساس ادامه‌ی روند فعلی، میزان جمعیت ایران به بیش از یکصد میلیون نفر افزایش خواهد یافت و این افزایش، حاصلی نخواهد داشت جز بزرگ فاجعه‌ی ملی.

در همین راستا، کتاب حاضر سعی دارد بیانگر این مهم باشد که: اگر ما بایک فوریت جمعیتی و زیست محیطی روبه‌رو هستیم، پس باید با آن نیز مانند یک فوریت، برخورد کنیم. اکنون وقت آن است که در جهت حل مشکلات جمعیتی و زیست محیطی بکوشیم و به دنبال راه‌های کاهش جمعیت و بحران محیط زیست را برای دولت‌ها و مردم آشکار نماییم. ما اینک امروزه ما از نظر مسائل جمعیتی و زیست محیطی، به هم پیوسته‌تر و از نظر اقتصادی، به هم وابسته‌تر از هر زمان دیگری در تاریخ هستیم. پس در این جهان منسجم و به هم پیوسته، در «مشکل آنان» و «مشکل ما» وجود ندارد، بلکه تنها چیزی که وجود دارد، «مشکلات مشترک است و بس».

منوچهر لرنی